N°. 407. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, enz. worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelgeld daaronder begrepen.

VRIJDAG 15 SEPTEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.** Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 30, Ned. Cour.

De Heeren Groen van Prinsterer en da Costa.

VI.

Wat nu? Deze twijfelmoedige vraag, welke te lezen stond op aller aangezigten, toen een deel der Amsterdamsche bevolking gereed stond aan den Koning de *wering* der bisschoppen te vragen, mag nu wel op de lippen genomen worden van hen, die zooveel tot de *vestiging* der bisschoppen, huns ondanks, hebben medegewerkt, dat zij misschien door dezelfde vereeniging, die hun in der tijd in de Tweede Kamer heeft geholpen, daaruit thans zijn geweerd. Mr. DA COSTA lichtte ons daarin voor: „Die overwinningen brachten natuurlijk (hoe kon het anders) *bij onze vrienden* eerst verslagenheid, daarna moedige berusting te weeg"; maar toch geen lijdelijke berusting. „Ongetwijfeld (wel mogen wij het bij elke gelegenheid gedenken en herinneren!) ligt in het geïsoleerde van ons standpunt onze kracht. Maar dit neemt niet weg, dat wij van uit dat standpunt met de andere richtingen niet alleenlijk een kamp hebben te voeren, maar ook in meerdere of mindere mate punten van sympathie, zoowel als van antipathie, mogen gevoelen." Met ongewone belangstelling lazen wij deze verklaring. Immers wij behooren toch misschien uitsluitend tot „de richting met wie de anti-revolutionnaire of zoogenaamde christelijk-historische partij onafgebroken kamp heeft gevoerd", en dus nu aan de beurt zou liggen, om eenig blijk van sympathie, na zoo vele bewijzen van antipathie, te mogen ontvangen. Mr. DA COSTA onderscheidt zich ook hierin van de dubbelzinnigheid en achterhoudendheid, die andere leden zijner partij kenmerkt, door de openhartigheid, waarmede hij de uitzigten en voornemens, de eischen en verwachtingen, in een woord, de toekomst van zijne partij in het licht stelt; of liever, waardoor hij voor zijne partij *eene toekomst* mogelijk acht. Van zooveel uitnemend belang achten wij deze ontwikkeling van 's mans gevoelen, dat wij haar gaarne overnemen:

„En dan aarzel ik niet voor mij zelven te verklaren, dat, hoe groot ook de klove zij, die op godsdienstig zoowel als politiek grondgebied ons van het liberalisme en zijn veelsoortige vormen gescheiden houdt, de stof, om dus te zeggen, die door onze christelijk-historische beginselen bewerkt moet worden, toch grootelijks van die zijde ons toevloeit en verder te verwachten is. *Ik erken het gaarne, ons anti-revolutionnair standpunt voor een oogenblik als* CENTRUM *aannemende, zou ik mij zelven liefst plaatsen op de banken van het* CENTRE-GAUCHE. De toekomst der maatschappij, der wereld, der Kerk, ligt in de beweging der denkbeelden, hoe chaostisch ook soms dooreen gemengd. En dezen uit den aart der zaak plegen ons niet aan te komen uit den conservativen windstreek, maar uit den liberalen. Ik verklaar mij nader [illegible], duidelijker. Ongetwijfeld is er tusschen de christelijke richting en de plicht van conservatie, tegenover vernieling en ondermijning, stellige en naauwe betrekking; maar is het waarlijk alzoo, dat ons Christendom niet bloot wil in stand houden, maar ook verbeteren, maar ook vernieuwen, maar ook veroveren, ja juist door middel van strijd en verovering in stand houden en behouden, dan volgt, dat *ons* conserveerend beginsel zijne zeer naauwe betrekking heeft tot hetgeen men de partij der beweging noemt. Wat wij wenschen, zal ons toch wel niet de eb van eene afloopende tijdsbedeeling, maar, al is het dan ook niet zonder hevige branding, de vloed van deze gantsch nieuwe tijdsbedeeling, in welke wij ons reeds bevinden, en welke ons steeds nader te gemoet treedt, kunnen aanbrengen. Met andere woorden: hetgeen door het anti-revolutionnair, het christelijk-historisch levensbeginsel bezield en bewerkt zal worden, moet toch wel *onze eigen tijd* zijn, geen *verleden.* Ligt hierin, wel niet tot het *liberalismus*, maar tot *liberale zaken en personen* eene zeer bijzondere betrekking van toegenegenheid en hoop; (wij zijn geen *anti-liberalen*, maar *anti-liberalisten*) welnu! dit zelf stemt overeen niet slechts met ons algemeen Christelijk, maar zeer bepaaldelijk ook met ons oud-Nederlandsch-historisch [illegible]. Van harte monarchaal als wij zijn, vinden wij in het democratische element op historischen bodem in Nederland niet, als veelal elders, vijandschap aan het monarchaal beginsel, maar innerlijke gehechtheid. Voorzeker komt in de geschiedenis van ons land en in de zamenstelling van ons volkswezen aan het aristocratisch element eene eervolle plaats toe, maar het is ten allen tijde (reeds onder de grafelijke regering, straks, in zooveel inniger verband met de Godsdienst en dus in zooveel sterker mate, na de bevrijding van de Spaansche tiranny) bij het volk, bij den burgerstand, bij de smalle gemeente, dat het instinct der onmisbaarheid van een Hoofd, van een Vorst uit den huize van Oranje, levend gebleven is en zich in beslissende oogenblikken heeft doen gelden. Die verbinding van het populaire en monarchale of Oranjegezinde in Nederland is zoo wezenlijk, dat zij bij eene iets meer dan oppervlakkige, slechts eenigzins onpartijdige en zelfstandige studie onzer historie, zelfs den vreemdeling in het oog valt. Zoo ging het onlangs nog immers den scherpzinnigen Franschen Hoogleeraar EDGAR QUINET, ofschoon hij overigens nog niet geheel van de oude vooroordeelen gezuiverd, die gehechtheid van ons Volk aan het huis van Oranje niet beter dan aan een soort van begoocheling, en voorts den tegenstand aan dat huis door *„de fiere Nederlandsche Republikeinen*", gelijk hij ze noemt, aan hunne, zoo hij meent, *Calvinistische* gestrengheid weet te wijten.

„Ik heb mijn hart gekweten; ik heb uit het diepste van mijn gemoed en van mijne overtuiging een woord van hoogachting en van liefde en, zoo gij die uit mijne pen kondet behoeven, van bemoediging gesproken. Voor het overige mag wel niemand, moogt vooral ook gij niet, hooggeschatte Vriend! voor aan mij alleen te wijten gevoelens of uitingen, ook zelfs in de verte, verantwoordelijk gesteld worden. Buiten het deel aan ons allen, van wege gemeenschappelijke overtuigingen, daarin gemeenschappelijk behoorende, wensch ik niemand mijner vrienden te betrekken in het onthaal, dat bij een tegen ons zoo veelzins ingenomen en bearbeid publiek, ook aan deze mijne toespraak en verantwoording hoogst waarschijnlijk zal te beurt vallen."

Wij wenschen bij onze laatste beschouwing te treden in het, o. i., gewigtig onderzoek, in hoever eene eendrachtige zamenwerking van de constitutionnele en de anti-revolutionnaire partijen *mogelijk* en *wenschelijk* is; maar daartoe is het noodig, dat wij er op aan kunnen, dat Mr. DA COSTA in zijn merkwaardigen brief, niet enkel een individueel gevoelen, maar ook dat van een aanmerkelijk deel zijner partij heeft uitgedrukt. De woorden van Mr. DA COSTA, die wij zoo even aanhaalden, hebben oppervlakkig den schijn, dat hij zich van zijne partij isoleert, als hij niemand dan zich zelven verantwoordelijk stelt voor zijne gevoelens of uitingen; maar de geest en de strekking van den brief duiden genoegzaam aan, en verschillende ondubbelzinnige uitdrukkingen openbaren het ontegensprekelijk, wat ook bij ons een onuitwischbaren indruk na de lezing van den brief gemaakt had, dat alleen in *kerkelijke* rigting Mr. DA COSTA, welligt in strijd zelfs met het meerendeel zijner partij, stellig in niet geringe afwijking van haar zich heeft verklaard; maar dat wat hij op *staatkundig* gebied begrijpt ook met verreweg het grootste deel der anti-revolutionnaire partij homogeen is.

Mr. DA COSTA ving zijn brief aan met de verklaring: „ik heb behoefte U met een woord uit mijn hart *en uit dat van velen* toe te spreken." Maar ook later meende hij op die wijs, „wel niet de gelastigde woordvoerder, toch in meer dan één opzicht *de tolk der gezindheid* te uwaarts, *van eene groote menigte in den lande* te worden."

Vooral waar het de ontwikkeling der anti-revolutionnaire beginsels in toepassing op onze staatkundige instellingen betreft, kan er aan geen strijd tusschen de HH. GROEN VAN PR. en DA COSTA gedacht worden; wel, waar het de handreiking aan het *kerkelijk liberalisme* geldt. Wij houden ons overtuigd, dat de *persoonlijke* verantwoordelijkheid, die DA COSTA op zich neemt en waaronder hij, zelfs in de verste verte niemand, ook niet den heer GROEN betrokken wil achten, de volgende zinsneden geldt, die zeker spoedig meer dan een protest in *de Nederlander* zullen blijken te hebben uitgelokt: „Gelijk op politiek gebied, alzoo ook op Christelijk, Protestantsch, Hervormd Kerkelijk, acht ik, dat de Christelijk-historische partij, hoezeer uit haren aart en in haar wezen tegen het liberalisme gerigt en ten strijd geroepen, evenwel (het moge paradox schijnen!) meer te hopen heeft van de liberalen, dan òf van onbewegelijke òf van achterwaarts willende, hoe ook anders welgezinde, conservativen. Juist omdat de beweging en de eerste wording van nieuwe denkbeelden natuurlijk bij de liberale richtingen te huis is, zoo zijn zij, boven elke stationaire of reactionaire richting, vatbaar om des te krachtiger bewerkt te worden door datgene juist, wat zij tot hiertoe zoo heftig tegenstaan. Men zie en late het gewichtig proces zich ontwikkelen, dat in Duitschland reeds voor een aanzienlijk gedeelte in de Godgeleerde en Kerkelijke wereld aanwezig, ook in Nederland (met 's Heeren gunst) niet uitblijven zal, ja reeds is aangevallen wellicht. Men vergete onzerzijds nimmer, dat ook hier het woord van toepassing is: „On ne refait pas le vieux;" en dat *herleving*, ook en vooral op Christelijk terrein, iets anders, iets hoogers, iets beters is dan terugkeer tot een vroegeren toestand, hetzij dan van ziekte of van gezondheid. Tevens en om dezelfde redenen zij men met de toepasssing van het *Juridisch* beginsel op kerkelijke en geestelijke aangelegenheden, zonder het los te laten, bedachtzaam. In elk geval worde het onderscheid tusschen de *Belijdenis*, d. i. de door den zedelijken persoon der Kerk beledene waarheden, en de *Belijdenisschriften*, zorgvuldig en teder in acht genomen, *op dat* ook de schijn van gelijkstelling van menschelijke schriften, hoe voortreffelijk ook anders, met de schrift Gods verre van ons zij; doch ook *omdat*, uit haren aart, bij de onveranderlijkheid der waarheden, eenmaal door het geloof uit Godslevend en eeuwigblijvend Woord ontfangen en in de Belijdenis uitgedrukt, de Belijdenis*schriften* eener Kerk voor verandering, verbetering, ontwikkeling, vervollediging vatbaar zijn. Ja de vorm, waarin de waarheden in de Formulieren zijn nedergelegd, de orde, de manier van bewijzen, ook de uitdrukking van sommige (door allen als zoodanig erkende) bijkomstige gevoelens, mogen en moeten herzien en veranderd worden, naarmate ook de bestrijders der groote heilswaarheden van terrein, van taktiek, van leer of dwaalleer hunnerzijds veranderden, en de behoefte van den tijd wederom eene andere op bepaalde punten en belangen geworden is. Men kan de troepen van de Republiek of van het Keizerrijk toch wel niet met eene taktiek uit de dagen van Maurits of Gustaaf Adolf, hoe groote en voortreffelijke krijgshoofden zij ook waren, te gemoet gaan. *Ook worde het niet vergeten, dat Formulieren uit haren aart, blijkens geheel de Kerkgeschiedenis, veel meer de gedenkteekenen zijn van op vroegere tegenstanders reeds behaalde overwinningen, dan het zijn muren om lateren te weeren of wapenen om ze te verslaan."*

Wij gelooven, dat dergelijke concessiën aan het „kerkelijk liberalisme" niet in den smaak vallen van den heer GROEN, die op staatkundig gebied evenwel voor den *naam* „de constitutionnele partij" blijkbaar in den laatsten tijd sympathie begint te betoonen.

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* heeft onze bezwaren tegen de laatste besluiten van den Haagschen Gemeenteraad genoemd: eerste, tweede en derde gekraai. Wij behoeven alleen te antwoorden op wat zij noemt: tweede gekraai. Ten opzigte van het eerste en derde, de koffijhuisverordening en het badhuis met de

negotiatie, heeft zij door de plaatsing van menig stuk meêgekruid.

Intusschen, dat tweede gekraai, *de belasting*, verdient eene *ernstige* teregtwijzing; want als men van ons zegt: »het is moeijelijk eene zaak meer te kwader trouw, »oneerlijker en opzettelijk onwaarachtiger voor te stel»len, dan hier geschiedt door de democratische *Grond»wet*;» dan tast men ons aan in hetgeen onzen zedelijken invloed betreft; wat ons in het oog onzer medeburgers kan doen rijzen of dalen; onze goede trouw, onze eerlijkheid, onze waarheidsliefde.

Betreurenswaardig is het, dat zulke middelen moeten bij de hand genomen worden, om *de medewerking* tot het nemen van besluiten, die den toets van een onpartijdig, oordeelkundig onderzoek niet kunnen doorstaan te regtvaardigen en dat, volgens een niet ongegrond vermoeden, een achtingswaardig Raadslid, wiens antecedenten getuigen van de zucht, om de algemeene volksbelangen, zoowel als ieders bijzondere vrijheid en regt, krachtig voor te staan, zijne pen, zoo vaardig om waar het de wetenschap van het regt betreft, het algemeen uit den schat zijner kennis voor te lichten, heeft geleend tot verdediging van besluiten, waarvan dat over de herziening van het belastingstelsel maar al te duidelijk doet uitkomen, dat niet elke poging om zich zelven en anderen door drogredenen te misleiden, zoo gemakkelijk gelukt. Zoo dat lid in dit bijzonder geval kon vergeten, hoe noodzakelijk het is, het geschrevene tweemalen te overzien, opdat men overtuigd zij van de deugdelijkheid van *wat* en *hoe* men schrijft: *wij* wenschen in het oog te houden *wie* wij beantwoorden, al is het ook, dat het blad, waarin hij sprak, niet aan welvoegelijkheid gewoon is.

Men heeft gevraagd: »wat zou voor *deze* gemeente »het gevolg zijn van de letterlijke opvolging der Ge»meentewet? Zie hier de gevolgen voor deze stad. De »burgerman zal in plaats van *zeven*, *vijf en twintig* »opcenten betalen op de personele belasting; want het »is in het verslag van de commissie met cijfers aan»getoond, dat bij ons nagenoeg alle huizen, bewoond »door den middenstand, zullen vallen in de eerste »klasse.»

Wij hadden verwacht, dat in de Gemeenteraadsvergadering zulke vragen en antwoorden waren te berde gebragt; men heeft zich te zeer met algemeene phrasen vergenoegd, opdat niet zou aan het licht komen, dat men eigenlijk van belastingen te weinig wist, om over belastingstelsels een goed oordeel te vellen. Wij zullen nu onderzoeken, of dat antwoord eerlijk en ter goeder trouw gegeven is.

De verhooging van 7 tot 25 opcenten zal alleen betreffen de huizen van *f* 150 huurwaarde en daarboven; terwijl die van *f* 67 tot *f* 80 in de vermindering zouden vallen van 7 op 5 opcenten.

Maar tegenover die verhooging, welke aan de Gemeentekas zou verschaffen een voordeel van ruim *f* 50,000, zou moeten plaats hebben eene vermindering van de gemeente-opcenten op de tarwe, tot ééne cent van 1 Ned. pond brood.

Nu vragen wij den *burgerman*, of de verhooging van 18 opcenten op de *hoofdsom* van het personeel niet ruim wordt opgewogen door de winst van ééne cent op een brood.

Maar *die* verhooging zou de ingezetenen *geheel* kunnen ontheffen van den gemeente-accijns op het *rundvleesch*, welke nu meer dan *vijf* cents per pond bedraagt.

Ziet, dat strijdt nu geheel met hetgeen in *de Nieuwsbode* aan de goê gemeente wordt verteld: »Het rund»vleesch daarentegen, indien het daarmede al niet gaan »zal als met de schapen en varkens, het rundvleesch, »dat de burgerman toch weinig of niet eet, zal *mis»schien* eene halve cent of eene cent goedkooper *kunnen* »worden; maar het brood en bepaaldelijk het *rogge»brood*, het hoofdvoedsel der armen en der ambachts»lieden, zal onmogelijk in prijs kunnen dalen; de koop»lieden of de bakkers alleen zullen den verminderden »accijns verdienen; want de opcenten daarop zijn bij »ons niet zoo hoog opgevoerd, dat de vermindering »daarvan tot op honderd van eenigen invloed kan zijn »op een koopprijs. Zie ook daaromtrent de cijfers en »de berekeningen van de commissie.»

Wij gelooven dat wij nog al met eenige zorg, misschien wel met meerdere naauwgezetheid dan menig raadslid, het voorstel der commissie hebben onderzocht; maar, nu hadden wij ook verwacht, dat als men zich op die cijfers en berekeningen beroept, tevens acht geslagen ware op onze bedenkingen. Als men in plaats daarvan voortgaat met de ingezetenen af te leiden van het standpunt, waarop zij 'sraads besluiten in het ware daglicht moeten beschouwen, dwingt men ons met ronde woorden te zeggen, dat men de ingezetenen misleidt.

Wat het gevolg zou zijn indien de gemeentewet stipt werd toegepast en het hier slechts *verandering* van belastingstelsel betrof, hebben wij aangetoond en wij laten aan de belanghebbende ingezetenen zelven over, om uit te rekenen, wat voordeeliger voor de huisgezinnen, die niet tot den aanzienlijken stand behooren, zou uitkomen: *vermindering* van ééne cent per tarwebrood, *of* van ruim 5 cents per pond rundvleesch, dan wel *verhooging* van 18 opcenten op de personele belasting. Wij gelooven, dat die verhooging het meest op de aanzienlijken zou drukken, die het minst in den accijns op het gemaal dragen en toch voor de logementhouders geen bezwaar kan opleveren.

Maar, »vroeg of laat zal toch in overweging moe»ten gebragt worden» zegt de commissie: »eene *matige* »verhooging met *zeer enkele* opcenten.» Zoo wij ons niet bedriegen, zijn de behoeften der gemeente zoo klimmende, dat *als de vleugels van het badhuis zullen gebouwd en betaald zijn*, juist zooveel zal te kort komen *jaarlijks*, als het bedrag der verhooging van 7 tot 25 opcenten op het personeel zal uitmaken. Nu komt men reeds te kort *f* 40,000, die aangevuld wordt met *f* 30,000 uit de bank van leening en *f* 10,000, die men rekent of hoopt over 1854 te zullen overhouden. Zoo men nu daarbij voegt de rente van de schuld, die voor het badhuis wordt aangegaan, en niet meer dan *f* 5000 voor aflossing stelt, dan komt ge tot de som, waarop wij de verhooging van 7 tot 25 opcenten berekenen. En of men nu al voor de ingezetenen dien staat van zaken tracht te bedekken of te verbloemen: waar is het, dat door die besluiten van den raad wordt veroorzaakt een te kort van *f* 50,000 'sjaars, die de ingezetenen moeten bijdragen door eene belasting op de boter, door verhoogde opcenten op andere voorwerpen, misschien wel op de tarwe en de rogge, als de Hooge Regering de perken der gemeentewet verzet, maar ook hoogst waarschijnlijk door de verhooging, waarop de commissie reeds het oog gevestigd houdt.

Wat zullen wij dan nu verder zeggen van den toon en de wijze, waarop onze bezwaren worden beantwoord? Wij zijn verontwaardigd over de kwade trouw, waarmede men ons bejegent. Menig burgerman bezit meer gezond verstand, dan uit zulke redeneringen blijkt. Men moest niet praten of schrijven over belastingzaken als men er niets van weet. Men moest bovenal voorzigtig zijn, om den schijn te vermijden, dat men verhooging van opcenten op het personeel bestreed; omdat de aanzienlijken daarin gevoelig worden getroffen. Wat zult gij zeggen, wanneer men op uwe vroegere redenen terugwijst, als gij verpligt zult zijn door *verhoogen* der opcenten uwe Haagsche logementhouders *buitengewoon* te belasten, om het logies te Scheveningen voordeeliger en geriefelijker te maken? Niet de gemeentewet, maar uw ondoeltreffend beheer is daarvan de oorzaak.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De expeditie naar de Krim houdt de aandacht zoodanig uitsluitend bezig, dat wij bijna niets anders te vermelden hebben. Sebastopol! zietdaar het woord, dat men in alle mogelijke buitenlandsche bladen, algemeene en particuliere correspondentien aantreft. Er zijn geene nadere berigten uit Konstantinopel aangekomen, zoodat men zich bepalen moet tot de herhaling en herkaauwing van hetgeen reeds vroeger bekend is geworden. Wij kunnen evenwel, zoo als onze lezers zien zullen, niets anders dan dat aanbieden. Met angstige verwachting wordt uitgezien naar berigten omtrent het bloedige drama, dat thans in de Krim wordt gespeeld, en wij wachten even als anderen naar nadere berigten. Intusschen moet men zich niet voorspiegelen, iets meer met de volgende mail uit Konstantinopel te ontvangen, dan het berigt, dat de expeditie vertrokken is, en niets meer; en wij meenen, dat wij eerst later berigten omtrent den uitslag zullen kunnen vernemen. Wij kunnen dus niets anders doen, dan onze lezers geduld aanraden.

Wij kunnen ten slotte niets, volstrekt niets nieuws omtrent het Oosten mede deelen.

De berigten uit Spanje loopen tot den 10, maar zij bevatten niets belangrijks.

De toestand van de hoofdstad verbetert in vele opzigten, en men komt tot orde, rust en kalmte terug. De toestand der provinciën is ongelukkig niet zoo gunstig.

De *New-York Courier and Enquirer*, per stoomschip *America* ontvangen, deelt mede, dat er eene belangrijke correspondentie tusschen den heer Buchanan, secretaris van Staat voor de buitenlandsche zaken van de Vereenigde Staten en lord Clarendon, den Engelschen minister, heeft plaats gehad. De laatste was op nieuw opgekomen met de eischen der Engelschen ten opzigte van het beschermheerschap over den Staat van Mosquito. De heer Buchanan ontkent die eischen in twee zeer uitgebreide nota's en wil, dat men onvoorwaardelijk van dat protectoraat afzie. Het Noord-Amerikaansche Gouvernement zou besloten hebben beslissende maatregelen te nemen met het doel de ontruiming van geheel centraal-Amerika door de Engelschen te verkrijgen.

Er zijn berigten uit Mexiko tot 20 Aug. Men weet, dat graaf Raousset de Boullon en eenige andere Fransche officieren, onder zijn bevel, in handen der Mexikanen zijn gevallen, en dat zij zijn veroordeeld om gefusilleerd te worden; maar men weet niet of dit vonnis is ten uitvoer gelegd. Men sprak weder van eene overwinning van de troepen van Santa-Anna op de opstandelingen, maar de ontevredenheid en de opstand breidden zich meer en meer in het land uit. Het Gouvernement hield een gestreng toezigt op de bladen. Er hadden talrijke arrestatiën plaats, waaronder onderscheidene van hooggeplaatste personen.

ENGELSCHE POST.

Londen, 12 Sept. De Koningin, Prins Albert en van de Koninklijke kinderen, vertrekken morgen naar kasteel van Balmoral in Schotland.

— Men heeft, naar men wil, goudlagen ontdekt op goederen van den Hertog van Atholl, in Schotland. Uit gedane onderzoek blijkt, dat het goud zoo zuiver is dat, hetwelk men in Australie vindt.

— De totale lengte der door het Parlement geautoriseerde spoorwegen in Engeland, bedroeg tegen het einde van 1853, 12,688 Engelsche of ongeveer 5,000 Ned. mijlen. Daarvan zijn 7,686 mijlen voor de circulatie geopend, zoo dat er nog 5,002 mijlen voltooid moeten worden, maar daar het verlof voor den aanleg van wegen over eene gestrektheid van 2,838 mijlen in 1853 verstreken was, bleven er nog slechts 2,164 mijlen aan te leggen over. de 7,686 mijlen, die voor de circulatie geopend zijn, gen 5,848 in Engeland. 995 in Schotland en 843 in land. In 1853 werden 350 nieuwe mijlen weegs geopend. Het kapitaal, dat in de wegen van het Vereenigde Koningrijk belegd was, bedroeg tegen het einde van 185 som van *f* 3,304.000,000 bijna.

— Verscheidene Engelsche bladen bevatten groote artikelen over de feesten, die te Boulogne hebben plaats had, over de manoeuvres en het afscheids-diner, dat vertrek van Prins Albert vorafging. Op het einde van diner, dronk Keizer Napoleon de gezondheid van de Koningin van Engeland, met deze woorden:

«Ik heb de eer een toast voor te stellen op onze innige bondgenoote H. M. de Koningin van Enge Onder de beide vlaggen van Frankrijk en Engeland, den regenboog des vrijheids vormen, zal het juk van despotisme weldra vernietigd zijn.»

Deze toast werd met groote geestdrift ontvangen zelfs door de etiquette niet werd gedempt. Prins Al antwoordde daarop namens de Koningin het volgende.

«De vriendelijke ontvangst, die ik in uw rijk genoten heb, zal nooit uit mijn geheugen worden gewischt twijfelde geenzins aan die van U. K. M., maar de drift van het Fransche volk ten mijnen opzigte heeft mijne verwachting overtroffen. Wij willen in de hoop dat U. M. ons weldra het genoegen zal doen, de kusten Albion te bezoeken, waar het Engelsche volk, ik ben verzekerd van, verrukt zal zijn een bezoek van U. te ontvangen.»

DUITSCHE POST.

Weenen, 11 Sept. De Keizer en de Keizerin tegen het einde der maand eene reis naar Hongarije. Men kan verzekerd zijn, dat zij goed ontvangen worden. De Keizer bezoekt vervolgens Zevenbergen Zuiden van Hongarije, ten einde daar de Oostenrijksche legers te inspecteren, terwijl de Keizerin te Buda Deze reis zal ongeveer 4 à 5 weken duren.

— Men meldt uit Triëst, van den 9 dezer, dat Radcliffe, de echtgenoote van den Engelschen gezant Turkije, den 8sten aldaar aangekomen is met hare en onmiddellijk per stoomboot naar Konstantinopel vertrokken.

Berlijn, 11 Sept. De zending van graaf Esterhazy heeft, ondanks al hetgeen men er van zeggen moge doel, eene goede verstandhouding tusschen Oostenrijk Pruissen te doen ontstaan. Het is waarschijnlijk, tot stand zal komen, daar Pruissen meer en meer andere mogendheden wil naderen.

Er zijn nog geenerlei voorstellingen gedaan van de van de Westersche mogendheden over de houding Berlijner kabinet.

Men wil hier, dat Oostenrijk zijne voorstellen tot lisatie van een gedeelte van het Bondsleger niet zal halen, daar Pruissen in den Bond de meerderheid Saxen zou zich ook bij Pruissen gevoegd hebben.

Eenige goed onderrigte personen willen intusschen er geenerlei belangrijk besluit, in welken zin ook genomen worden, voordat de uitslag van de expeditie de Krim bekend zal zijn.

— De Pruissische staats-courant deelt verschillende zigingen in het Pruisssiche corps diplomatique mede.

— Men heeft eenige maanden geleden van een scheepvaart-tractaat tusschen de Vereenigde Staten van Amerika en Rusland gesproken.

De *Preussische Correspondenz* zegt, dat zij er de naamste bepalingen van kan mededeelen. Het tractaat den 22 Julij ll. zijn geteekend en bevat vier artikelen.

Art. 1 verklaren de contracterende als partijen, onwrikbare en onveranderlijke beginselen, 1o. dat de vlag de koopwaar dekt, behalve bij contrabande; 2o. dat de eigendom onzijdigen geëerbiedigd moet worden, zelfs aan boord de vijandelijke schepen, altijd behalve contrabande contracterende mogendheden verbinden zich den handel de scheepvaart van alle staten en alle natiën van alle ginselen voordeel te trekken doen, die ze hunnerzijds onveranderlijk en onwrikbaar zullen erkennen.

Art. 2 behoudt voor de toekomst voor het vaststellen der bepalingen omtrent de bijzonderheden of van uitbreiding van de bovenbedoelde beginselen, die echter tot regel len worden gesteld bij elken oorlog, waarin de contracterende partijen gewikkeld mogten worden.

Art. 3 bepaalt, dat de natiën, die bij tractaat willen toetreden tot de bovenvermelde beginselen, hebben aan alle regten, voortvloeijende uit het voor de contractanten, die beloven elkander het het resultaat van hunne démarches met dat doel mede te deelen. De uitwisseling der bekrachtiging hoogste binnen tien maanden te Washington plaats

FRANSCHE POST.

Parijs, 12 Sept. Er zijn heden volstrekt geene nieuwstijdingen en dit laat zich begrijpen, de geheele toestand kan men in een enkel woord resumeren: *verwachting*. Het gewigt van de aangevangen expeditie, de ernstige belemmeringen, die haar kunnen doen mislukken, maar tevens de geduchte ijver der drie legers, die juist wegens deze gevaren wonderen zouden kunnen doen: dit alles houdt de aandacht bezig ten koste van alle andere aangelegenheden. Alles zwijgt als het ware voor het berigt, dat nog niet vernomen werd, maar dat men met gespannen aandacht elk oogenblik verwacht.

Er is niets nieuws uit de Oostzee, behalve de bevestiging van den terugkeer der Engelsch-Fransche vloten, waarvan men de schepen achtereenvolgens voorbij het Duitsche of Deensche vasteland ziet varen.

— De plaats van den heer Ancelot in de Fransche akademie wordt levendig betreurt. Men noemt onderscheidene geachte namen, zoo als de heeren Philarite Chasles, Bignan, en vooral den heer Tallour. De heer Berryer heeft eindelijk zijne geruchtmakende rede gereed; men zegt, dat hij den tijd zijner receptie tegen December a. s. heeft bepaald.

Eenige dagen geleden was er reeds sprake van het verbod, door Omar-Pacha gedaan, van de verspreiding eener door den generaal von Hess in de Donau-Vorstendommen uitgevaardigde proclamatie. De Fransche bladen houden zich thans ook met dit feit bezig. Men leest daaromtrent in den *Courier de Lyon*:

« De generaal von Hess heeft op het oogenblik, waarop hij de grenzen van Wallachije overtrok, eene zoo dubbelzinnige proclamatie uitgevaardigd, dat Z. H. Omar-Pacha er de openbaarmaking van heeft verboden en al de gedrukte exemplaren daarvan in beslag heeft doen nemen. Men heeft ze als valsch willen beschouwen, in de hoop dat het Weener kabinet zelfs dat manifest zal ontkennen of veroorloven, dat het gewijzigd worde.

« De exemplaren van dit stuk, die te Bucharest in omloop zijn geweest, hebben er groote onrust verwekt. Men heeft ongetwijfeld, ten onregte in dit stuk een bewijs willen zien van geheime medepligtigheid met Rusland.

« Ten einde dezen ongunstigen indruk uit te wisschen, heeft Dervisch-Pacha, de commissaris van de Verhevene Porte in de Vorstendommen, eene soort van manifest van zeer verschillenden aard uitgevaardigd. »

— De *Moniteur* deelt een rapport van den Minister van Marine en Koloniën aan den Keizer mede, gevolgd door een decreet, houdende organisatie van de infanterie der marine.

— Bij besluit van 5 Sept. zijn de divisie-generaals La Hite en Grouchy in de sectie der reserve geplaatst. De eerste behoudt zijne betrekking van president van het Comité voor de artillerie.

— Te Marseille zijn vier huizen, die op den boulevard Gazaino in aanbouw waren, plotseling ingestort, waardoor zeven arbeiders werden medegesleept, waarvan slechts vier zijn blijven leven.

— In de wateren tusschen Rijssel en Douai vindt men eene groote massa doode visch drijven.

— Er zijn geene zaken ter behandeling aangewezen bij het hof van Assises te Parijs, op den 29 en 30 Sept. Dit is de eerste maal, voor zoover de griffier zich herinnert, dat het hof van Assises van de Seine geene zitting zal houden, uit gebrek aan zaken ter behandeling. In andere tijden waren de gewone zittingen niet voldoende, om al de loopende zaken af te doen. Thans gaat de tijd van de voorloopige gevangenzetting drie maanden niet te boven en behoeven de beschuldigden, nadat zij in raadkamer naar het hof zijn verwezen, slechts twee of drie weken te wachten, vóór dat zij voor de jury verschijnen. Dat resultaat moet voornamelijk worden toegeschreven aan den maatregel, waarbij alle gevaarlijke personen uit Parijs zijn verwijderd; hunne tegenwoordigheid vergrootte ontzettend het getal te Parijs bedrevene misdaden.

— Men schrijft uit Parma, van den 5 dezer, dat volgens de bekentenis van een ter dood veroordeelde ten gevolge van het laatste oproer de werkelijke moordenaar van wijlen hertog Karel III zekere Carra zou zijn, die gevangen genomen en later uit gebrek aan bewijzen weder losgelaten zijnde, naar Amerika is vertrokken. Carra slaagde er in, na het volbrengen van zijne misdaad, langs zijtakken de wallen te bereiken; hij klom over den lagen muur, dwaalde eenigen tijd in het veld rond en keerde naar Parma terug. Aan de poort praatte hij bedaard met een der douanen, die hij kende en die hem den moord van den Vorst verhaalde. Deze persoon, die bij de politie zeer bekend was, bewees een *alibi* en werd vrijgelaten. Bocelli, die men lang voor den moordenaar hield, gelijkt zeer veel op Carra. Eene nieuwe enquête zal weldra gehouden worden.

— De staatkundige moorden worden steeds in Modena begaan; in deze maand zijn er reeds zeven gepleegd. De Hertog heeft het bezit van alle wapenen en ammunitie in de stad Carrara verboden. Ieder, die na veertien dagen nog wapenen in bezit heeft, zal van 5 tot 20 jaren galeistraf kunnen veroordeeld worden. Moord of verwonding met voorbedachten rade wordt met den dood gestraft.

— Te San-Marino is ook een rustig en ter goeder naam bekend staand geneesheer wegens staatkundige redenen vermoord.

— Te Florence is men tot nog toe voor de cholera bewaard gebleven. De kwaal nam ook aanmerkelijk te Livorno af.

Madrid, 8 Sept. Het eenige belangrijke nieuws bestaat in eenige decreten in de *Gazeta* opgenomen. De Minister van Fomento heeft de inspecteurs der wateren en bosschen in twee-en-twintig provincien opgeheven, en vermindert tot 10,000 realen de tractementen van hen, die niet ontslagen werden. Dit is eene besparing van minstens *f* 25,000 's jaars. Dit is slechts eene der bezuinigingen, die de minister zal invoeren.

Men heeft twijfel geopperd, of de leden van den vroegeren senaat wel in de Cortes konden worden toegelaten. De Minister van Binnenlandsche zaken heeft eene circulaire aan de gouverneurs der provinciën gerigt, waarbij hij verklaart, dat ieder, die volgens de wet van 1837 verkiesbaar is, tot kandidaat kan worden benoemd. Dit is een groote steun te meer voor Isabella II, daar de meeste echt constitutionnele mannen en de uitstekendste redenaars, als Lopez, Ros de Olano, Calderon, Serrano, O'Donnell, Luzuriagu enz., zitting hadden in den senaat.

Het programma van de kiesvereeniging van handelaren te Madrid heeft nog al eenigen indruk gemaakt. Het is zeer gematigd gesteld. De bezuinigingen, die men wenscht te zien invoeren, spelen er eene groote rol in. Voorts verlangt men vrijheid van openbaar en gratis onderwijs, onschendbaarheid van personen en goederen enz.

Men zegt, dat de commissie, belast met het onderzoek der concessien, aan spoorweg-maatschappijen gedaan, de grootste knoeijerijen ontdekt heeft.

Men verwachtte te Madrid den generaal Prim.

De junta van Sevilie is uiteen gegaan, na een protest tegen de zoogenaamde reactionnaire handelingen der regering te hebben uitgevaardigd.

De hertog van Montpensier wordt hoog geroemd wegens de hulp, die hij aan de cholera-lijders in Andalusie heeft toegebragt.

De heer Orense, markies van Albaïda, bevindt zich nog steeds op vrijen voet.

Men wil, dat de hertog van Victoria en de markies del Duero een onderhoud over den staatkundigen gang van zaken hebben gehad, en dat zij zeer tevreden van elkander zijn gegaan, zegt de *Espana*.

De *Espana* spreekt van carlistische bewegingen in de Baskische provincien, Navarra en Catalonie.

Men schrijft van Lissabon, van den 2 dezer, dat het paleis van Belein is gereed gemaakt om de Koningin-moeder te ontvangen.

BELGISCHE POST.

Brussel, 13 Sept. De heer Delfosse, president van de Kamer der Afgevaardigden, die Maandag door den Koning op audientie ontvangen was, heeft volgens de *Indépendance* den last afgewezen om een nieuw kabinet te vormen.

— De burgemeester van Brussel heeft ten gevolge van de orde, die voortdurend in de stad blijft heerschen, ingetrokken het besluit, waarbij alle vergadering van personen op de straten verboden wordt.

— De heer von Kisseleff, vroeger gezant van Rusland te Parijs, is van zijne reis in Duitschland te Brussel teruggekeerd.

— Men heeft negen personen van de bende, die de glazen bij de bakkers inwierp, gearresteerd en ter beschikking van den procureur des Konings gesteld.

— Gisteren morgen leverde de haven van Antwerpen een zeer levendig schouwspel op. Twee Belgische schepen, een Sardinisch vaartuig, een Engelsch en twee Noorweegsche schepen ligtten het anker en vertrokken naar verschillende landen, terwijl tevens de schoone nieuwe Amerikaansche driemaster *Omar Pacha*, groot 768 tonnen, die zijne eerste reis deed, de haven binnenliep.

Binnenland.

's Gravenhage, 14 September.

Z. M. heeft tot Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal gedurende de zitting van 1854—1855, benoemd den heer mr. J. A. Philipse, lid dier Kamer.

—

Z. M. heeft Jhr. Mr. A. van der Goes, op zijn verzoek, eervol ontslag, uit zijne betrekking van referendaris der eerste klasse bij den Raad van State, verleend; en benoemd tot referendaris der 1ste klasse bij den Raad van State, de heer Jhr. W. Boreel, thans referendaris van ije 3de klasse; tot referendarissen der 2de klasse bij den Raad van State, de heeren Jhr. Mr. W. Quarles van Ufford en Mr. P. F. van Hoogstraten, thans commiesen van Staat; tot commiesen van Staat, de heeren Jhr. Mr. C. van Brengel en Jhr. Mr. R. W. J. van Babst van Bingerden.

—

Bij beschikking van 9 dezer, is aan den heer W. C. de Wit, burgerlijk ingenieur te Amsterdam, tot wederopzegging, vergunning verleend voor eene schroefstoombootdienst van Harlingen over de Zuiderzee naar Zwolle, heen en terug, tot vervoer van reizigers en goederen, met uitsluiting van vee.

---

* Z. M. de Koning zal zich aanst. Maandag, bij de opening van de gewone Vergadering der Staten-Generaal, in deze residentie bevinden, maar zal, naar men verneemt, spoedig na den afloop dier plegtigheid, naar het Kamp van Zeijst terugkeeren.

---

* De Koning heeft, bij besluit van den 9den Augustus 1854, n°. 72, vrijstelling van zegelregt verleend, voor de mandaten en quitantien betrekkelijk de betalingen door de gemeentebesturen bij de ontvangers der registratie, van kosten van verpleging enz., van behoeftigen in de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid; onder voorwaarde dat op die stukken worde gesteld: « Vrij van zegel ingevolge Kon. besluit van den 9den Aug. 1854, n°. 72. »

In de legerplaats bij Zeist is door Z. M. den Koning aan de sergeanten P. Keizer en P. Valk, beide van het bataillon Mineurs en Sappeurs, ten geschenke gegeven een gouden horologie als blijk van HDs. tevredenheid voor de door die onder-off. aan den dag gelegden dienstijver.

---

* Z. D. H. prins de Woronzow, die zich thans in het groot stedelijk badhuis te Scheveningen bevindt, is gouverneur-generaal van den Kaukasus, en heeft zijne residentie te Tiflis.

---

* Z. Excell. de baron von Steinberg, minister van Z. M. den koning van Hanover bij het Nederl. Hof, bevindt zich op de goederen van Z. Excell. den minister van Hall, onder Haarlem, om deel aan de jagt te nemen.

---

* Naar men verneemt is het vertrek van Z. Excell. den heer Löwenskiold, minister van Z. M. den koning van Zweden en Noorwegen bij het Nederl. Hof, naar Stokholm, bepaald op den 20 dezer. Men betwijfelt het, of Z. Excell. wel spoedig zal terugkeeren, daar al zijne goederen zijn ingepakt om vervoerd te worden, en zijne huishouding reeds voor lang de residentie heeft verlaten.

---

* Gisteren avond heeft er een langdurige Ministerraad plaats gehad, waarin waarschijnlijk over de aanstaande troonrede is gehandeld.

Naar wij vernemen zijn de graaf van Randwijck, opper-ceremoniemeester van 's Konings huis, Jhr. Clifford, hofmaarschalk, en Jonkh. de Kock, directeur van het kabinet, door Z. M. den Koning van Portugal met de Christus-orde begiftigd. De baron de Seisal, Portugeesch minister bij de Hoven van 's Hage en Brussel, is ter overbrenging daarvan, dezer dagen, in de residentie geweest, en heeft zich thans naar het Loo begeven om die orde ook namens zijn Souverein, aan Z. M. den Koning aan te bieden.

Als eene proeve van de vorstelijke wijze, waarop Z. M. de Koning van Portugal alhier gefeeld heeft, kan strekken, dat zijne vertering en die van zijn gevolg gedurende de weinige dagen van zijn verblijf in het hôtel Bellevue, bedragen heeft *f* 3,500.

---

* Eergisteren werd voor den Hoogen Raad, kamer van strafzaken, de zaak behandeld door den Procureur-Generaal van den Hoogen Raad tegen J. D. Graaf van Rechteren. Adv.-Gen. Deketh, concludeerde tot schuldigverklaring van den bekl. aan het wanbedrijf van het te laat aangeven van zijn zoon voor de nationale militie, en veroordeeling in eene geldboete van niet meer dan *f* 100 en niet minder dan *f* 25. De Raad heeft den beklaagde daaraan schuldig verklaard en veroordeeld in eene geldboete van *f* 50, en in geval van volstrekt onvermogen tot eene gevangenisstraf voor den tijd van eene maand enz. Deze zaak verdient daarom vermelding, omdat het de eerste maal was dat, ingevolge de voorschriften der bestaande wet nopens de regterlijke organisatie, een lid van den Raad van Staten dadelijk voor den Hoogen Raad teregt stond.

---

* Te dezer stede is het gerucht in omloop gebragt, dat van wege de vergadering der Synode aan de Synodale vergadering eene aanschrijving zou zijn gerigt, waarin haar te kennen zou gegeven of zij aangespoord zou zijn, de gedane beroepen van Ds. Meijboom en Zaalberg *niet* goed te keuren. Men kan echter uit eene goede bron de verzekering geven, dat dusdanige aanschrijving niet is gedaan en ook niet geschieden kon. Er is daarvan in die hooge kerkvergadering zelfs geene sprake geweest. Men denkt, dat de Synodale vergadering wel acht dagen bijeen blijven zal tot afdoening der aanhangige zaken.

---

* Door het stedelijk bestuur is aan de agenten van policie alhier, wegens het door hen gehouden goed gedrag op Maandag jl., bij gelegenheid van de paardenmarkt, eene gratificatie toegekend.

---

* Programma der uit te voeren harmonie-muzijk, onder de leiding van den heer D. Bolten, voor de Societeits-tent in het Bosch, op Zondag aanstaande den 17 dezer, des middags ten 2 ure: 1. Marche Charles VI, Dunkler; 2. Ouverture Ahneschats-Lintpainter; 3. Klang aus Hespereen Walz, Labitzky; 4. Air de l'opéra Jérusalem Sax-Horn, Verdi; 5. Potpourri de l'opéra Robert-le-Diable, J. M. Coenen; 6. Potpourri de l'opéra l'Eliza d'Amore, Donizetti; 7. Herinnerings-galop, G. C. Krulder.

---

* De Gemeenteraad van Vianen heeft, bij besluit van 5 dezer, tot het instellen van eene jaarmarkt besloten, aanvangende den tweeden Maandag in October en eindigende Zaturdag daaraanvolgende.

---

* Te Ouleschoot (Friesland) is den 27 Augustus overleden, Klaas Jans Jansma, in den ouderdom van 90 jaren en 7 maanden, wiens echtgenoote omstreeks zes jaren geleden gestorven was. Dit ouderpaar heeft verwekt 15 kinderen, waaruit 34 klein-kinderen en 42 achter-kleinkinderen.

---

* De *Prov. Drentsche Courant* houdt het volgende in: « In wel onderrigte kringen te 's Hage wordt verzekerd, dat bij den aanvang der Staten-Generaal eene voordragt door het Ministerie zal aangekondigd worden, strekkende om den druk der belastingen eenigermate te verminderen. »

Het is eene waarheid, dat dergelijke geruchten in de residentie in omloop zijn.

Wij vernemen met genoegen dat de heer Hoffman, te Voorburg aan het R. K. armbestuur aldaar de belangrijke gift van *f* 300 heeft doen toekomen, bij gelegenheid der echtvereeniging zijner dochter Jacqueline Adrienne Henriette met den baron van Wassenaer Catwijck.

De opbrengst van den Aken-Maastrichtschen spoorweg heeft gedurende de maand Julij bedragen; aan reizigers (11,528 in getal) *f* 5,661.73, aan goederen *f* 5,285.25, aan verkochte schaal- en gruiskolen *f* 9,889.94. Totaal met de vorige opgave *f* 122,810.59.

* Gedeputeerde Staten der provincie Zuid-Holland hebben, bij besluit van 5 Sept. 1854 n°. 7, de volgende aanschrijving gerigt tot regeling der subsidien uit fondsen van Burgerlijke gemeenten aan instellingen van weldadigheid:

« Gelezen eene missive des Ministers van Binnenl. Zaken van den 13den Aug. 1854, n°. 1 (7e afd.), houdende mededeeling van algemeene beschouwingen nopens de strekking der wet van den 28sten Junij 1854 (*Stbl.* n°. 100), tot regeling van het armbestuur, alsmede voorschriften tot uitvoering dier wet;

« Gelet op de artt. 19, 59, 60 en 61 der aangehaalde wet, in verband met art. 148 der wet van den 29en Junij 1851 (*Stbl.* n°. 85);

« En in aanmerking nemende, dat het tijdstip dáár is, waarop, overeenkomstig den aanhef van art. 203 der laatstbedoelde wet, de gemeente-begrootingen voor 1855 door Burgemeesteren en Wethouders aan de respectieve gemeenteraden behooren te worden aangeboden, alsmede dat, krachtens art. 59 der wet, tot regeling van het armbestuur, op die begrootingen, geene subsidien aan instellingen van weldadigheid mogen gebragt worden, zonder toepassing der bepalingen van haar vierde hoofdstuk;

« Hebben besloten:

1°. de gemeenteraden in Zuid-Holland opmerkzaam te maken, dat in de gemeenten, alwaar subsidien aan instellingen van weldadigheid verleend worden, vereischt wordt een met redenen omkleed besluit van den gemeenteraad, waaruit blijkt:

« *a.* dat de volstrekte noodzakelijk van het subsidie is bewezen door de rekening en verantwoording der inkomsten en uitgaven van het betrokken bestuur over het laatst afgeloopen en de begrooting voor het eerstvolgende dienstjaar;

b. dat, ten behoeve van het betrokken bestuur, naar het oordeel van den gemeenteraad, op eene billijke wijze is bijgedragen door en van wie, overeenkomstig den aard der instelling, in den regel bijdragen kunnen worden verwacht;

« *c.* dat het bstuur der instelling, overeenkomstig haren aard en hare bestemming, aan zijne verpligtingen naar vermogen voldoet.

« 2°. De gemeenteraden voornoemd uit te noodigen om, alvorens tot de vaststelling der begrooting voor 1855 over te gaan, de rekening en begrooting van alle instellingen van weldadigheid, voor welke subsidie uit gemeente-kas is aangevraagd, nauwlettend te onderzoeken en, naar luid van art. 148 der Gemeentewet, zoo daartoe termen zijn, goed te keuren, vervolgens het onderzoek omtrent de sub *b* en *c* vermelde bijzonderheden, met zorg in te stellen en daarna over te gaan tot het vaststellen van het met redenen omkleed besluit, bedoeld in art. 59 der wet, indien er tot het verleenen van subsidie termen bevonden worden te bestaan; wordende wijders opgemerkt, dat de overtuiging van een te kort de geraamde ontvangsten eener instelling van liefdadigheid naar het oordeel der Regering op zich zelve niet genoegzaam is om subsidie te verleenen, maar dat daartoe mede vereischt wordt dat gesubsidieerd bestuur handelt overeenkomstig den aard en het doel der instelling, dat het zijne zorgen uitstrekt tot de armen, voor wier ondersteuning het bestemd is en zich daaraan onder generlei voorwendsel onttrekt en dat de bijdragen en collecten, welke in de rekeningen en begrootingen worden in ontvangst gebragt, in evenredigheid staan tot het vermogen dergenen, die zedelijk verpligt worden geacht daartoe bij te dragen.

« 3o. Burgemeesteren en Wethouders der gemeenten aan te schrijven om, op ontvangst dezes, alle zoodanige maatregelen te nemen, als vereischt worden om den Gemeenteraad zoo noodig in staat te stellen het in art. 59 der wet bedoeld besluit onverwijld te nemen en dat besluit ter voldoening aan het voorschrift van art. 61 der wet binnen acht dagen na de vaststelling door den Raad met de daartoe betrekkelijke door den Raad goedgekeurde rekeningen en begrootingen der betrokken instellingen van weldadigheid aan Ged. Staten in te zenden, en

« 4o. De aandacht der gemeentebesturen met nadruk te vestigen op een der hoofdbeginsels der nieuwe wet, namelijk het doel om de armenverzorging zooveel mogelijk tot de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid te beperken, naar welk doel, zoo het aanvankelijk al niet geheel kan worden bereikt, door eene trapsgewijze vermindering der subsidien zal moeten worden gestreefd, hetwelk reeds nu bij het opmaken en vaststellen der gemeente-begrooting voor 1855 in het oog zal moeten worden gehouden, te dien effecte dat men zich vleit dat de Gemeenteraden, ten gevolge van het ten dezen aanbevolen onderzoek, termen zullen vinden om door vermindering van de vroeger verleende subsidien de algemeene liefdadigheid in hunne gemeente op te wekken, om door ruimere liefdegaven de armbesturen in staat te stellen de aan hunne zorg toevertrouwde armen te ondersteunen en hen aan te sporen niet dan bij dringende wel erkende behoeften onderstand te verleenen.»

---

* De sedert een paar dagen met gunstiger vangst dan de vorige, uit de Noordzee te Vlaardingen binnengekomen haringschepen, bragten tevens goede berigten omtrent de haringvisscherij mede. (*S. C.*)

Schiedam, 13 September. Ons vorig nummer, dat wij, vooral met het oog op de daarin opgenomen door den Burgemeester gedane publicatie, waarbij vereenigingen op de openbare straat van meer dan drie personen verboden werden, ter waarschuwing van onze lezers, vroeger dan gewoonlijk hebben uitgegeven, behelst een kort berigt van de alhier voorgevallen wanordelijkheden; wij hadden onze goede redenen waarom wij dit berigt in den bedoelden vorm hebben geplaatst; uit den aard der zaak kon het niet verder dan tot Vrijdag loopen; verschillende bladen hebben mededeelingen en beschouwingen omtrent het gebeurde opgenomen: wij laten die allen voor hunne rekening; als daadzaken kunnen wij melden, dat des Zaturdag namiddags versterking van het detachement rijdende artillerie uit Leijden en iets later ook van het detachement infanterie uit Delft is aangekomen. De officieren van het detachement infanterie zijn de heeren kapitein Francke, 1e luiten. Andree Wiltens en 2e luiten. Kempers, die der artillerie de heeren kapitein jonkheer von Pestel en luitenants jonkheer Hooft en baron Taets van Amerongen. Des avonds hebben weder patrouilles de stad doorkruist en werden de gearresteerden, door artillerie begeleid naar het station en van daar per spoortrein naar Rotterdam overgebragt. De rust werd op uitstekende wijze gehandhaafd op alle plaatsen waar men nog trachtte die te verstoren.

Zondag waren de militairen in den voormiddag reeds vroegtijdig onder de wapenen; ofschoon er zeer druk gewandeld werd en vele vreemdelingen in de stad gezien werden, is de rust volkomen bewaard. Des namiddags arriveerde een adjudant van Z. M. den Koning, de majoor Kock, die zich nog steeds alhier bevindt.

Maandag en Dingsdag zijn mede zonder rustverstoring voorbijgegaan; des avonds was het zelfs in alle wijken der stad buitengemeen stil. Gisteren morgen is de kanonneerboot No. 12, onder bevel van den luitenant Jonkh. de Jonge, op de Maas voor deze stad gekomen, en is daar geankerd gebleven. Heden middag ten twee ure is zij weder vertrokken, na de ervaring te hebben opgedaan dat de breedte der sluizen toelaat, wanneer dit noodig is, haar tot binnen in de stad te doen komen.

Hoezeer, zoo als wij boven zeiden, de rust niet noemenswaard verstoord werd, is op twee plaatsen brandend hout, dat aan poging tot brandstichting doet denken, ontdekt; doch zijn die pogingen gelukkig verijdeld.

Met onvermoeiden ijver doet de justitie nasporingen, talrijke getuigen zijn en worden steeds gehoord, gisteren en heden zijn nog meer gearresteerden naar Rotterdam gevoerd, op dezelfde wijze als ll. Zaturdag.

Reeds tweemalen is de stad bezocht geworden door den Provincialen Kommandant van Noord- en Zuid-Holland, den Generaal-Majoor Duijcker. (*S. C.*)

Als eene bijzonderheid wordt uit Roelofs-Arendsveen vermeld, dat er onlangs in den tijd van drie weken voor *f* 27,000 aan augurkjes naar Engeland verzonden zijn.

Door de N. H. M. zijn bevracht, terug op Amsterdam, twee schepen, als *Laura en Adèle*, kapt. F. J. Donema, van Amsterdam, *Willem III*, kapt. C. van den Burg, van Schiedam.

Als een teeken van den geest des tijds dient het volgende te worden gemeld: Een der leden van het departement der maatschappij tot Nut van 't Algemeen, te Alphen a/d. Rijn, heeft een voorstel gedaan, om iedere vergadering met een gebed te openen. Dit voorstel is in de jongste vergadering met algemeene stemmen afgekeurd, zoodat voortaan op de gewone wijze de vergaderingen zullen worden geopend.

Uit Middelburg wordt geschreven, dat burgemeester en wethouders van die stad aan hunne ingezetenen hebben kenbaar gemaakt, dat het gebruiken van oesters, in eene nabij die stad gelegene gemeente, hoogst nadeelige gevolgen voor de gezondheid heeft gehad.

Hoewel de werkzaamheden aan den spoorweg in het naburige Oost-Friesland gedurende den geheelen zomer slechts weinige vorderingen maakten en deze voornamelijk in het optrekken der hoofdgebouwen bestonden, zijn toch de werken aan de kollossale brug over de Leda, nabij Leer, zoo vooruitgegaan, dat ze als voltooid kunnen worden beschouwd. Dit reusachtige gevaarte, rustende op acht ovale pilaren, of veeleer uit zeer zware steenblokken zaamgewrochte pyramiden is 786 voet lang, geheel van massief ineengeklonken ijzer, en heeft in het midden, tot doorlating der schepen, van den eenen tot den anderen pilaar eene draaibrug, insgelijks uit zwaar ijzer op het zinrijkst te zamengesteld.

De hoofdbezigheden bepalen zich nu bij het daarstellen en volledig in orde brengen der spoorlinien. De baan van Emden tot Papenburg zal reeds in de eerstvolgende weken met locomotieven, waarvan er 5 te Emden zijn aangekomen, en met wier te zamenstelling men ijverig bezig is, bereden worden. Zoo als men met zekerheid verneemt, zal dit traject in het midden van October, althans met het einde dier maand, in exploitatie komen. (*Gron. Cour.*)

Gedurende 5 jaren bestonden bij de arrondissements-regtbank te Groningen twee vacatures, door de benoeming van de heeren Steinmetz en Gratama tot raadsheeren in het provinciaal Geregtshof. Eindelijk heeft de regtbank dezer dagen aan de regering verzocht om aanvulling van althans eene der gezegde vacatures, en dientengevolge eene lijst van aanbeveling ingezonden, waarop als kandidaten geplaatst zijn de heeren Mr. H. W. Wichers, substituut-officier bij de regtbank; A. Oudemans, regter-plaatsvervanger en advocaat; en Mr. H. L. Sijpkens, griffier van het kantongeregt.

Ingevolge een vroeger door den raad der gemeente 's Hertogenbosch genomen besluit heeft dezer dagen den verkoop plaats gehad van een aantal onroerende goederen, toebehoorende aan de godshuizen dier gemeente. De weinige opbrengst dier goederen was de oorzaak van dien verkoop. De algemeene opbrengst bedroeg *f* 66,205. Daar bij de taxatie de goederen op *f* 60,000 geschat waren, twijfelt men niet of de goedkeuring van den raad zal op de toewijzing volgen, uit hoofde van het groot voordeel, dat daaruit voor onze godshuizen voortspruit.

Hellevoetsluis, 11 Sept. Eergisteren arriveerde hier ter reede, komende van het Nieuwe Diep, stoomschip *Cycloop*, komm. luit. ter zee 1ste kl. hals. Aan boord van dezen bodem zijn van het wacht alhier overgegaan 200 matrozen, om naar Vlissingen worden gebragt ter completering van de equipage Zr. Ms. fregatschip *de Ruijter*. Gemeld stoomschip teren morgen naar zee gestoomd.

's Hertogenbosch, 12 Sept. Eergisteren had de Dr. F. Schmidt, ridder der orde van den Ned. Leeuw van het Legioen van Eer van Frankrijk, 1ste officier gezondheid der 1ste kl., en dirigerend officier van de vesting alhier, het geluk zijn 50ste active dienst als officier te beleven. De waardige jubilaris, die de meene achting zoowel bij het leger als bij de bu geniet, werd op dit heugelijk feest van alle zijden gelukwenschingen begroet. Des avonds bragt hem de monie *St. Cecilia* eene serenade.

224ste Nederlandsche Staats-Loter

4e LIJST. 3e KLASSE.

Geene hooge prijzen.

Prijs-Courant der Effecten

AMSTERDAM, 14 September 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$60\frac{7}{16}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$	*Hope* 1798/1816	5	100
Dito Certificat. .	3	$72\frac{1}{8}$	Dito 1828/1829	5	100
Dito Dito . .	4	$90\frac{5}{8}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{8}$	Cert. 1831/1838	5	84
O. I. Leening. .	4		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . . .	4	77
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Stieglitz* .	4	76
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	76
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Inschr. Assig. .	6	
D° *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$		Certific. dito. .	6	
Frankrijk.					
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1		Obligatiën . . .	4	68
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. ^{e}/m.	3				
Bew. Sp. Com.			Metalliek . . .	5	69
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	78
Portugal.			Dito 1854. . .	5	78
Londen nieuwe.	5		Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	84
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	84

Aand. Rijn-Spoorw. $4\frac{1}{2}$ pct. $100\frac{3}{8}$; Mexic., te L pct. $23\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$; dito Onb. $23\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$.

Over het geheel waren handel noch variatie van melden dige beteekenis, alleenlijk Oostenrijksche en Mexicaansche sen waren ten gevolge van eenige verkooporders zeer gestemd.

FRANKFORT, Dingsdag 12 Sept. Metalliek 5 pct. Spanje binn. 3 pct. $33\frac{3}{8}$; dito 1 pct. $18\frac{5}{8}$.

LONDEN, Woensdag 13 September (2 ure). Consols $95\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$; Mexico N. 3 pct. $24\frac{7}{8}$, $25\frac{1}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ Ecuador $3\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; Gren. Uitg. $6\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$; Spanje binnenl. $37\frac{3}{4}$, 38; dito 1 pct. $18\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; dito Certific. $5\frac{3}{8}$; Passiven 4, $4\frac{1}{4}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 89; dito 5 Holl. 4 pct. $94\frac{1}{2}$; Sardinie 5 pct. 88; Turksche $5\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$.

PARIJS, Woensdag 13 September. Fr. 3 pct. 73 3 pct. $33\frac{3}{8}$.

Belangrijke verkoopen.

WEENEN, Woensdag 13 September. N. Metall. lett. B. 93; N. Leen. $97\frac{1}{4}$; Bankactien 1256; W den 11.24; dito op Parijs $137\frac{1}{4}$; Zilver $18\frac{1}{4}$.

Beurs willig gestemd.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Graven